

To reče in obleče kožuh; dene kučmo na glavo, vzame pušo na ramo, in gré počasi iz hiše.

Anka, ko svojo molitev opravi, gré k pokoju. Prijeten sen jo kmali izmakne težavam vsakdanjega življenja.

Že čez dve uri je stal Martin na preži, pa žive duše ni slišati. Gosti oblaki so zakrivali polno luno. Bila je tma kot v rogu. Martina je jelo že zebsti in že je mislil stražo zapustiti — kar se zaslišijo hitre stopnje po zmerznjenem snegu.

Martin sapa na-se vleče in posluša, — stopnje se bližajo in Martin vidi černo podobo pred seboj. „Kdo si!“ zavpije. Podoba obstoji, molči in stopi en korak nazaj. „Kdo si!“ Martin še enkrat zavpije, pa zadnja beseda se skorej ni več slišala, ker puška je že počila in tri prav drobne kroglice so iz cevi zletele.

Pa tudi drobna kroglica pot do serca najde.

„O Jezus in Marija!“ — se zasliši in podoba se zverne na tla.

„Čigav glas je to?“ zakriči gojzdnar in skoči bližej.

„Oče Martin!“ zastoče ranjeni.

„Si li ti Janez!“

„Da, jaz sem; o Bog! o Anka — moja mila Anka!“ — To so bile njegove zadnje besede.

Gojzdnar ostermi; kot siva skala stoji zraven mertvega in potem se poleg njega zgrudi.

Gosti oblaki se pretergajo, luna pomoli iz njih svoj blede obraz in obsije dvoje bledih obličij, v katerih ni več življenja. —

Čez sneženo polje jezna burja brije; iz gojzda se sliši čuden vriš; stare smreke stočejo in s svojimi verhovi strahobno kimajo in v votlem dobu sova žalostno uka: uhu, u-hu-i.

Iz farnega zvonika se pa razlegajo počasni udarki dvanajste ure.

Eno leto je minulo. Prišla je spet velika noč, — pa je bolj prijazna memo lanske. Lastovke so že priletele od juga in pripeljale sabo milo pomlad; kukovica v gaji že kukuje. Le v Bukovici ni pravega veselja; sicer rumeni sternadi še skakljajo, pa se ne derže več tako klaverno in na zapušeni gredici tudi velikonočnice spet cvetó; — le hišica je zaperta in zapušena. Velika sabota je. Zvonovi vabijo k slovesnemu ustajenju; pojmo tje; znabiti, da tam najdemo svoje znance.

Na griču leži cerkev in na njeni desni strani leže tikoma grobi trije. Stranska dva imata modra križica in nad njima raste rožmarin, na srednjem rastejo pa velikonočnice in na belem križu je napisano: „Anka, v miru počivaj!“

Fr. Erjavec.

Pripovedka o somovici ali o „jelenkem zelji“.

(Iz Varažd. okolice.)

V 23. listu letošnjih „Novic“ je gosp. Pohorski povedal kar je zvedil o mescu. Med drugimi pravi, da pri mesecu dozori somovica, to je, ona čudovita trava, katero jelen je in nikdar ne zbolí. Tudi jaz sem slišal tukaj v Varaždinu od tega zelišča pravlico, ki jo v tistem narečji slovensčine povem, v katerem sem jo slišal pripovedovati, ker kar je narodnega, naj bo tudi v pismu narodno.

Jenput je bil jen doktor vre ¹⁾ jako star i jako vučen človek. Jenput išel je vu lov, da se malo sprejde, i gda ²⁾ je išel po šumi, na jenput zagleda, gde je jelen jel jelensko

¹⁾ Vre (ali) več, to je, že; ²⁾ gda ali 'da, to je, kadar; ³⁾ dimo ali domov, domom, to je, domú; ⁴⁾ na male falate, to je, na drobne kosce; ⁵⁾ drvenjka, to je, vagán; ⁶⁾ glet okrajšano namesto gledit, to je, gledat; ⁷⁾ frtalj, to je, četvrt iz nemšk. Viertel; ⁸⁾ zestati se s kim, ali koga, to je, srečati koga.

zelje. A on je poznal jelensko zelje i znal je, da, ako bi njega jel, bi navek zdrav bil. Išel je tam pak si je nargal pun robec toga zelja. Došel je dimo ³⁾ i rekel je slugi: „Čuješ ti, jeli buš ti ono spunil, kaj ti bum ja rekel? Ako buš ti to včini, buš z menum skup srečen.“ A on velí: „Zakaj ne? ja bum 'se včini, kaj mi buš rekel.“ I rekel mu je: „Ti mene čisto na male falate ⁴⁾ zreži i onda me vu jednu drvenjku ⁵⁾ postavi i na 'sakoga falata deni zelje i onak me složi i ne smeš me predi dojtí glet ⁶⁾, nek onu istu vuru on isti dan za tri frtalje ⁷⁾ leta tak, kak da je dete vu vutrobi materini, i tri frtalje ga mora nositi; tak ti mene ne smeš dojtí predi glet. Ako buš tak včini, buš srečen, kajti ja bum onda za naveke živel i navek bom mogel zvrčiti 'sakoga človeka.“ I on ga je tak postavil i pokrill vu drvenjki i zatisnul, da ne je mogel zrak friški nutter dojtí. I 'da je jenput išel ov sluga po jedni šumi, zestal se je z vragom, i rekel mu je vrag: „Idi onoga tvojega gospona, odtekni od one drvenjke, drugač ti bude vumrl.“ I sluga je došel i odprl je ovu drvenjku i videl ga je gde vre je čepel, kaj ti je štiri dane predi došel, neg mu je termin bil. Onda se je zrušil i rekel je: „A ti nesrečni sluga, zakaj si ne svoju reč obdržal? I još dan današnji bi živel, da bi ga bil na terminu odteknul.“

O mesecu sem tudi več slišal pripovedovati, pa za gotovo za zdaj več ne vem, kakor to, da tukaj okoli Varaždina je ta vera, dokler je mlaj, ali kakor tukaj pravijo mladi mesec, more vsak dobiti to, kar meseca prosi. Zato se nekteri gledé na mesec primejo za žep in ružijo z denarji govoreč: „kuliko penez je vezda v žepu, tuliko da navek imam“. Drugi pa, katerim že starost prihaja, govore: „mladi moj mesec, pomladi ti mene kak si sebe“; — „gda tebe kača piči, mene glava zaboli“. M. Valjavec.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Tersta. Zadnjič smo obljubili kaj več povedati od slovesnosti, ki je bila 30. dan p. m. v spomin, da so začeli gojzd v Komenski in Nabrežinski občini na Krasu gojzd zasejati. Že leta 1827 — piše „Osserv. triest.“ — in morebiti že poprej se je tu in tam skušalo, goli Kars obdelavati, al manjkalo je dnarja pa tudi prave volje za to. Leta 1852 se je ustanovila posebna družba s sedežem v Sesani, ki si je postavila važno nalogo, pusti Kras sčasoma predelati v rodovitno zemljo. Teržaška mestna županija je podarila 1000 fl., da bi se zarezja drevja v okolici teržaški začela. Ta mestni donesek se bo kmali pomnožil s tistimi 600 fl., ki jih je vitez Dom. Roseti določil v darilo takemu kmetu ali več kmetom skupej, ki bojo v okolici teržaški gojzd (šumo) zasadili. Zraven teržaške občine (soseske) se je po lepi marljivosti, ki jo kaže deželni poglavar baron Mertens v tem početju, zdramilo več družih sosesk, da se bojo lotile tega obdelovanja. Goriška kmetijska družba je določila 200 fl. vsako leto za pogojzdevanje Krasa in predsednik njeni žl. gosp. Persa še posebej 100 fl. vsako leto. Mesca maja l. l. so v ta namen v Sesani poseben odbor izvolili, kterege predsednik je bil teržaški mestni župan vitez Tomasini izvoljen. Gori pohvaljeni deželni poglavar je obljubil krepko podporo tej družbi in 20 cekinov je določil v darilo vsaki soseski, ki se bo v zaréjevanji gojzda posebno pridna skazala. Koristno to početje pospešiti sta si tudi fajmošter v Roču gosp. Urban Gollmayr in predstojnik Komenski gosp. Alojzi Polej veliko prizadjala; vse soseske okraja Komenskega so se zavezale, da bojo nekoliko goličav zasadile z drevjem. Občina Komenska in Nabrežinska ste se že lotile tega hvalevrednega početja, in 30. dan p. m. je bila v praznovanje veselega začetka gori omenjena slovesnost, ktera se je končala s kosilom, h kateremu je gosp. deželni poglavar povabil vse, ki so pričujoči bili pri prvi zasadbi in pa župane mnozih sosesk.